

HTG HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUM

KOOLIKVARTALI EHITUSLUGU

Tartu Gümnaasium, mis alustas tegevust 15. septembril 1804. a, sai enda käsutusse kaks üksteisega seotud kivimaja: üks oli nn Printsessi maja ning teine vana postimaja.

Koolikvartali kruntide asustuslugu algab Tartu linnasekretäri Wybersi revisjoniraamatu valguses 16. sajandi lõpust, mil kvartalis oli 6-7 krunti, mis 17. saj keskel kolmeks maavalduseks liitusid.

PRINTSESSI MAJA ...

... jääb Jaani tänava ja kiriku lääneportaali ees olevasse nurka (pilt 1) ja seal paiknes juba aastatel 1601-1626 Jaani kiriku tütarlastekool. Selle vastas üle tee asus Tartu Ülikooli eelkäija Academia Gustaviana (alates 1642. a). Pärast 1734. aastat asus krundi idaküljel kivimaja, mis 1775. a hiidtulekahjus hävis. See maja asus praeguse klassiruumi 102 kohal. Nn Printsessi maja iseloomustati 1734. a revisjoni ajal suuremõõtmelisena, kuid üldiselt halvas seisus olevana. 1784 ostis maja paruniproua Tscherkassow (neiuna Kuramaa printsess Hedvig Elisabet Biron). Tema surma järel (1800. a) kuulus maja Paul I asutatud Liivimaa aadlipreilide hooldusasutusele, pärast selle üleviimist Viljandisse anti maja keiser Aleksander I ukaasiga 10. detsembrist 1804 vastasutatud Tartu Kubermangugümnaasiumile.

POSTIMAJA ...

... haaras enda alla koolikvartali

edelanurga ehk praeguse söökla ala (pilt 2). 1680. aastail ehitati selle kvartali lõunaküljele väga esinduslik maja. Maja oli 9-teljelise frondiga, maja keskel asuva ukse juurde viis kahepoolne vabatrepp. Tõenäoliselt hävis see uhke hoone Põhjasõja ajal koos kogu linnaga.

1758. a oli krundil kivimaja ja selle kõrval väike puumaja. Maja ehitati aastate 1751-1756 vahel. Tartu postmeistri Frischi palvel müüs maja omanik maanõunik Mannteuffel oma ühekorruselise kivimaja koos inventariga 1782. a kroonule postkontoriks.

1799. aastaks oli kogu krundi välisküljed kinni ehitatud. Postimaja kolis 1804. a endisesse kohtumajja, kus praegu on posti- ja spordimuuseum.

RÜÜTLI TÄNAVA KRUNT

1827. a osteti krunt Rüütli tänava äärde

(pilt 3). See pidi võimaldama püstitada sinna uue koolihoone klassiruumide, peosaali, arhiivi ja raamatukoguga. Suurimad ehitustööd toimusid koolikvartalis 1827. ja 1830. a vahel, siis püstitati Rüütli tänava äärde spetsiaalselt koolihooneks projekteeritud ehtis. Projekti koostas ehitusmeister J. G. Kranhals senior, ehitamisvõimaluse sai 1827. a novembris kohalik linnakaupmees Reinhold. Uusehitusele pandi nurgakivi 17. mail 1829. a. Sama aasta 15. septembril sai maja katuse alla ja täpselt aasta pärast toimus pidulik avaaktus.

Koolimajade üldülevaatusel 1864. a loetletakse koolikvartali kõik hooned kahekorruselistena, ainsana on ühekorruseline kooliteenija korteri osa, mis asus kvartali põhjaosa keskel. Sajandi lõpukümnendil oli hoonestuse pindala 3000 ruutmeetrit.

Järgmine kooliruumide ümberehitamine toimus aastatel 1880-1881. Poole Munga tänava esimese korruse peale ehitati sisevõimla, millega seoses tuli laiendada alumist korrust 1/3 võrra õue suunas. Nimetatud võimla oli esimene spetsiaalselt selleks ehitatud koolivõimla Eestis. See viimane juurdeehitus hõlmas ka jalutuskoridoride ehitamise ning sellega seoses ka klassiruumiseinte omavaheliste ühenduste likvideerimise (osa vaheuksi säilis veel 1960. aastani, mil nad lõplikult kinni müüriti).

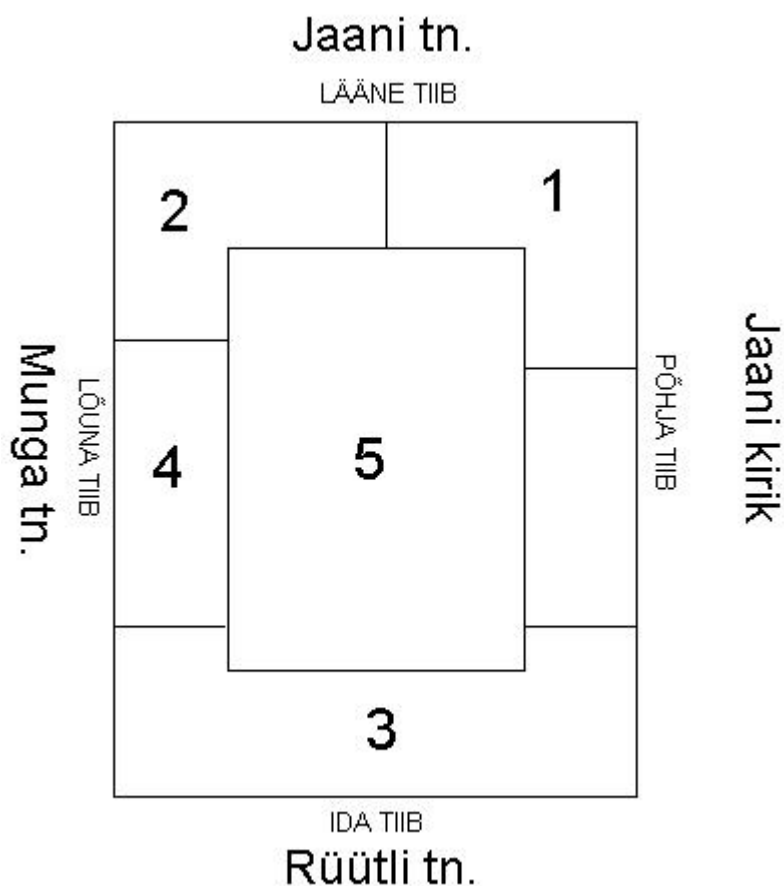
20. saj. algupoolel püsisid kooliruumid enam-vähem muutumatutena. Pärast II maailmasõda toimunud kooliruumide ümberehitamisest oli olulisim pärastsõjaaegsete internaadiruumide asemele kooli söökla rajamine 1958. aastal. 1962. a paigaldati koolimajja keskküttesüsteem, enne seda tuli majas iga päev kütta enam kui viitkümmend ahju. 1964. a asfalteeriti kooliõu. Koolimaja keldrite väljaehitamine toimus aastatel 1974-1977.

1998. a 16. novembril põles koolihoone Jaani tänava poolne tiib. Koolimaja renoveerimistöödega alustati 1999. a juunis. Koolile tähendas see seda, et õppetöö tuli järgneval kooliaastal läbi viia erinevates Tartu linna asutustes.

2000. a algul algas tagasikolimine osaliselt renoveeritud koolimajja ning endise koolihoovi kohale ehitatud uus tänapäevane võimla avati 2001. a septembris.

Lõplikult renoveeritud koolimaja võeti vastu 26. augustil 2002. a.

Renoveerimistööde käigus on koolimaja juurde saanud umbes 2100 m², mis teeb kokku u 7000 m² kasutatavat pinda.

1. Printsessi maja

2. Vana postimaja
3. Rüütli tänava krunt
4. Vana võimla
5. Uus võimla

Viimati muudetud:

2015-09-07 10:04

Source URL: <https://www.htg.tartu.ee/Ehituslugu>